

BPV_VESP

Veřejná politika

2

obsah

- Problémy VP
- Předpoklad racionality
- Poznávání veřejné politiky
 - politický cyklus
 - teorie sítí
- Analýza politiky

Problémy VP 1/2

- Nejistota a měnící se prostředí
 - VP není jednoduše měřitelná, není objektivní, její vliv není jasně ohraničený
- Normativní východiska a kauzalita
 - Je A příčinou B nebo naopak, nebo spolu nesouvisí
 - Je příčinou U vysoká minimální mzda nebo vysoké sociální dávky?
 - Je správné aby A bylo větší než B?
 - Kde je hranice chudoby?

Problémy 2/2

- Jednotlivec nebo kolektiv?
 - Kdo je důležitější? Já nebo My?
 - Kde se bere moc?
- Ceteris paribus problém
 - Aplikujeme často, ale realita je jiná

Hlavní přístupy ke zkoumání politiky

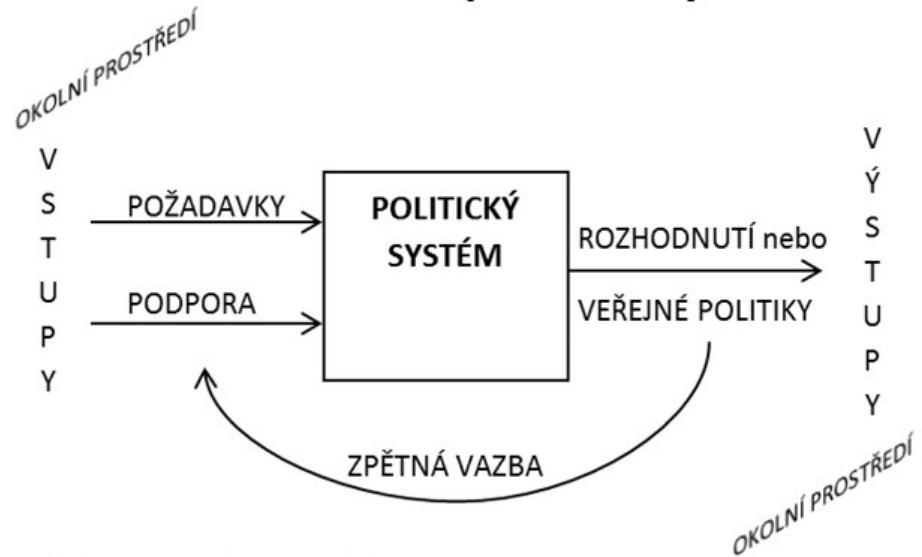
		Metoda teoretické konstrukce	
		Deduktivní	Induktivní
Jednotka analýzy	jednotlivec	Teorie racionální volby (Veřejná volba)	Sociologický individualismus (Ekonomie blahobytu)
	kolektiv	Analýza tříd (Marxismus)	Teorie zájmových skupin (Pluralismus/Korporativismus)
	struktura	Institucionalismus (Analýza transakčních nákladů)	Socio-historický Neoinstitucionalismus (Statism)

Předpoklad racionality

- Racionalita jako max. užitku, $U > C$
- Ale racionalita jednotlivce \neq racionalita kolektivu.
 - Racionální rozhodování jednotlivce nemusí vést k racionální u rozhodnutí, které přijme kolektiv
- Ohraničená racionalita, altruismus, odložený užitek
- Racionalita ve VP x inkrementalismus (dílčí změny)
 - Vztah ke konceptu politického cyklu

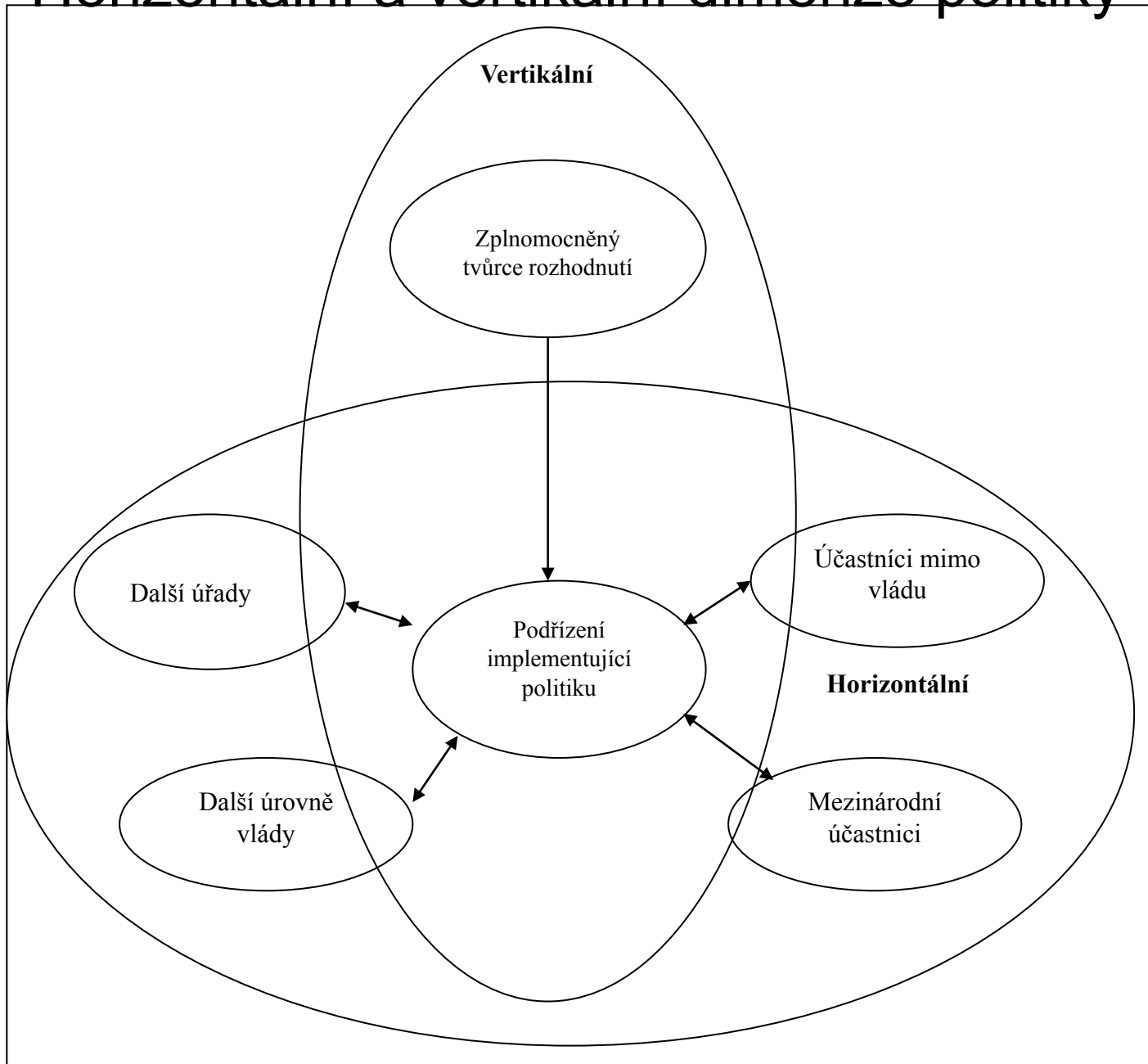
Poznávání VP

- VP jako systém Schéma 3.2: Eastonův model politického systému

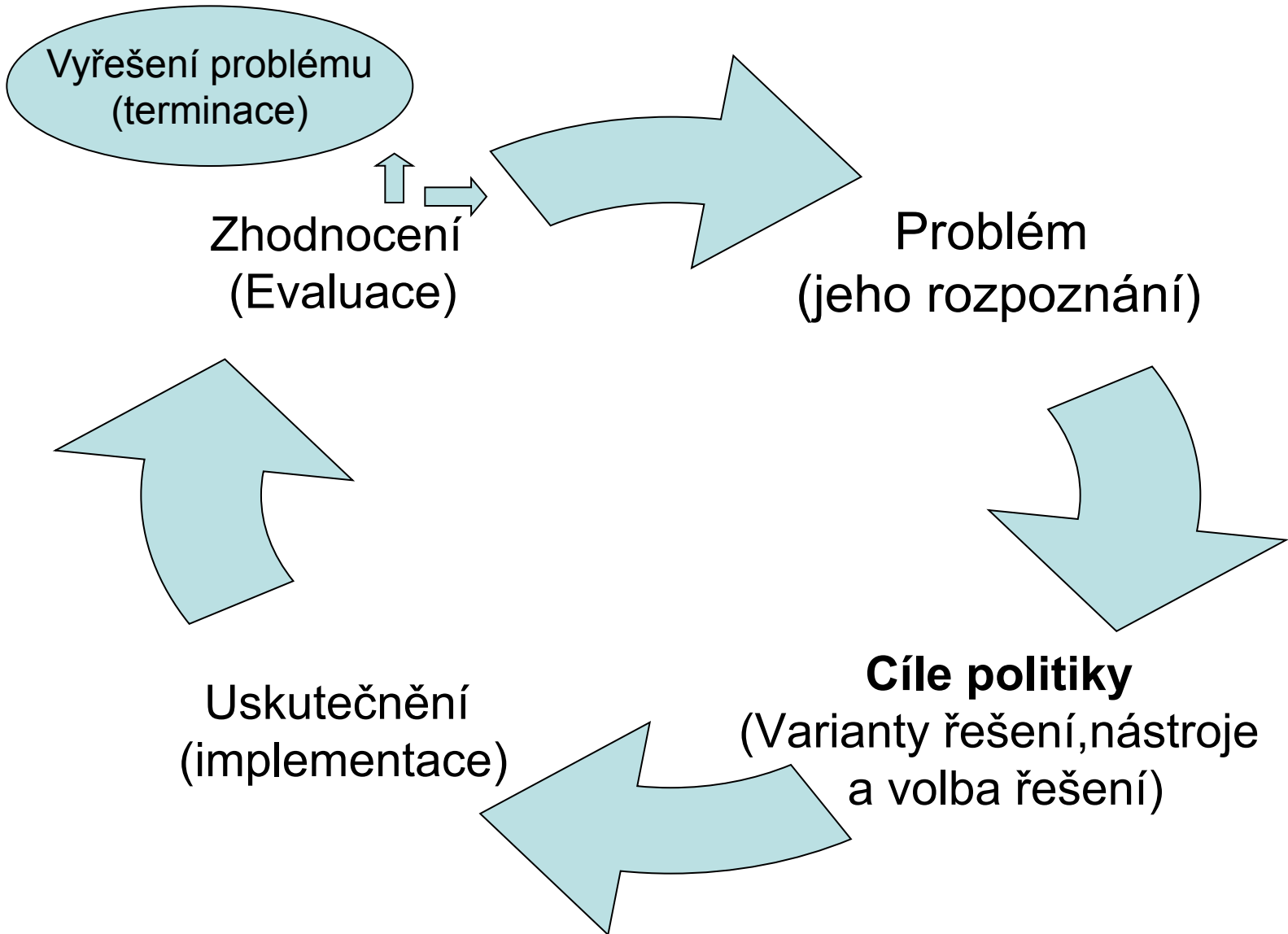

- VP jako proces Zdroj: Easton 1957, s. 384.
 - Teorie politického cyklu
 - Teorie sítí; teorie zájmových skupin

Horizontální a vertikální dimenze politiky

Politický cyklus (fázové modely)

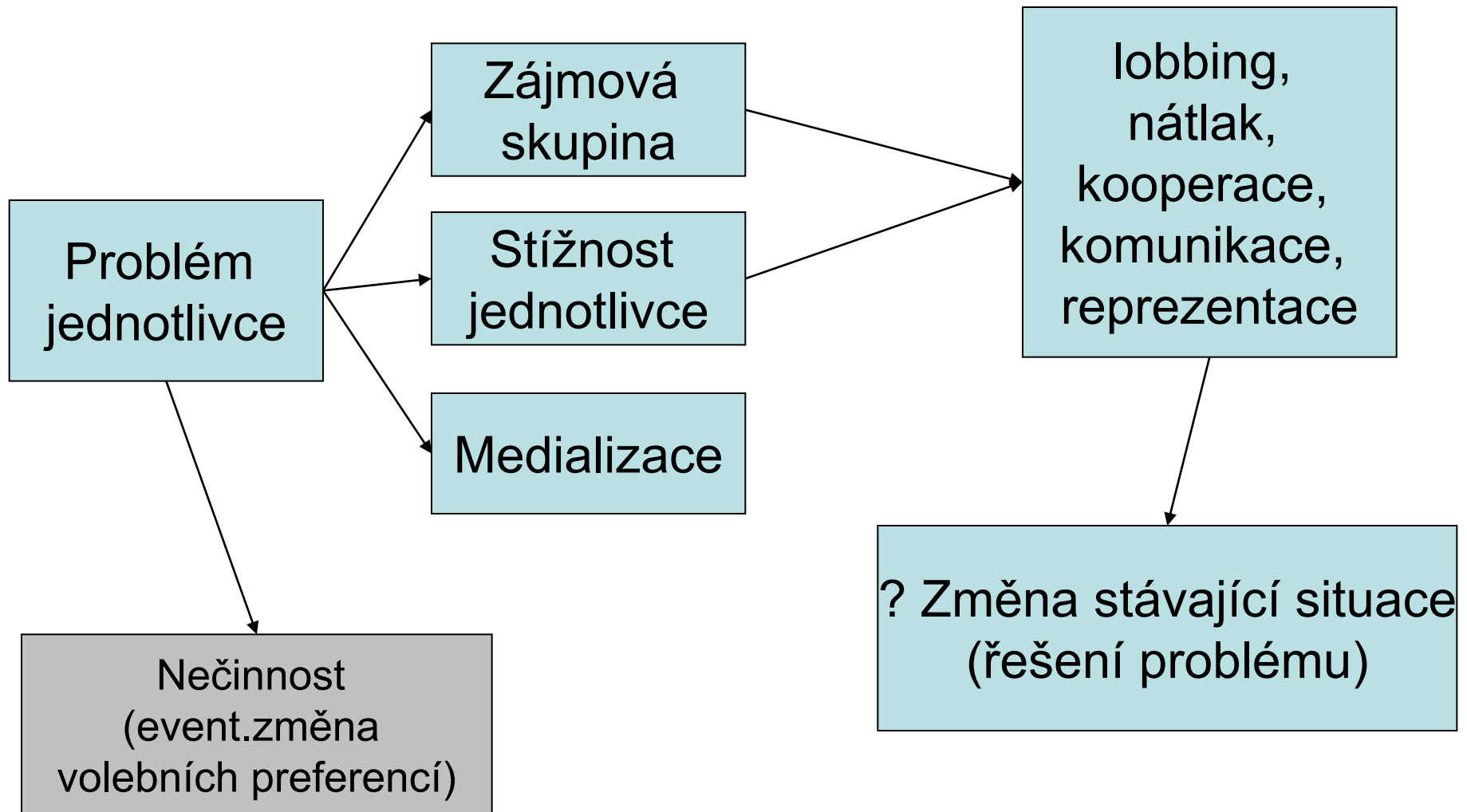

Problém a jeho rozpoznání

- Proč se některé problémy „řeší“ a jiné ne?
- Nastolení problému (jednotlivec, zájmová skupina, media, zvolení zástupci)
- Vlastnosti „dobrého“ problému
 - Problém ovlivňuje většinu společnosti
 - Je srozumitelný a řešitelný
 - Je schopen ve správný čas generovat „dramatický“ efekt pro media

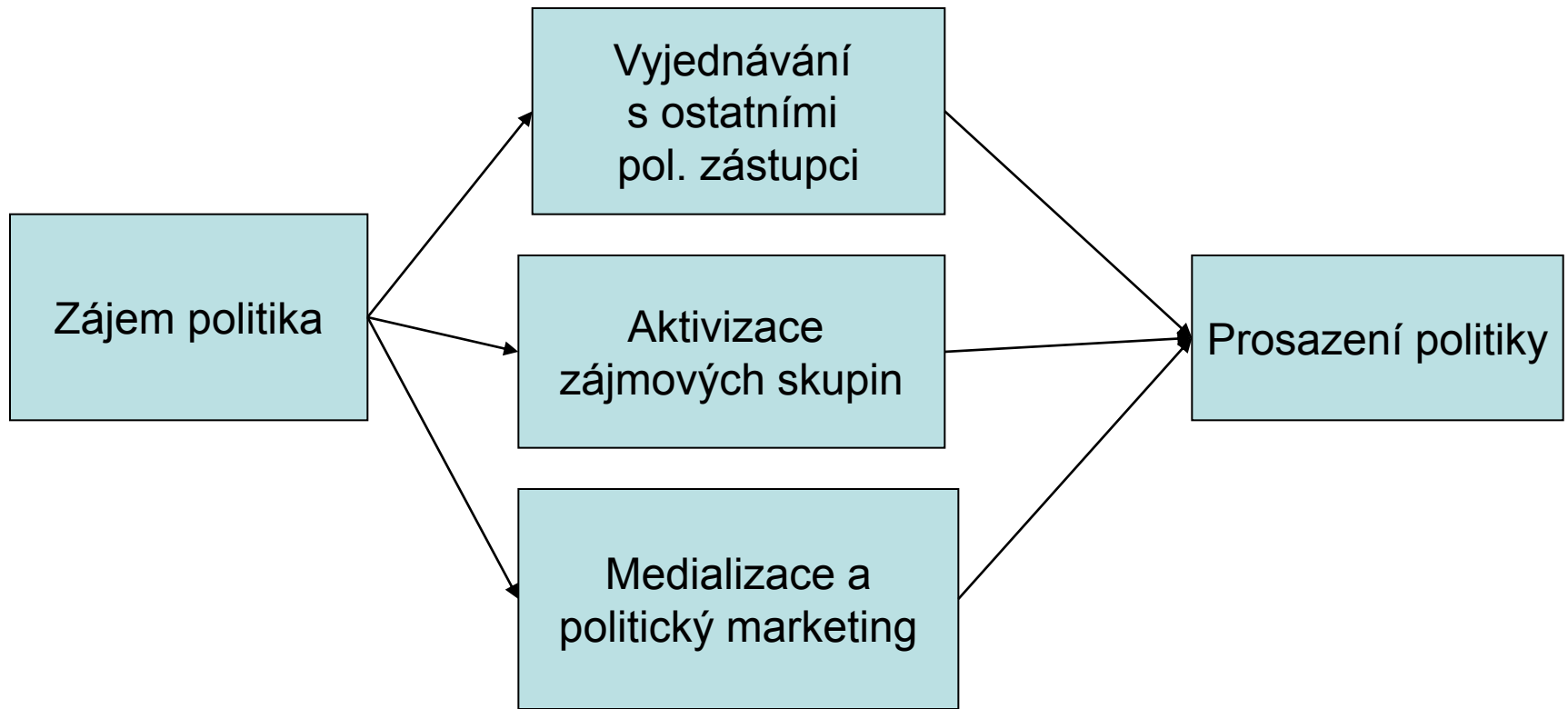
Politická agenda

možnost 1 – občan má problém

Politická agenda

možnost 2 – politik má zájem

Cíle a varianty řešení

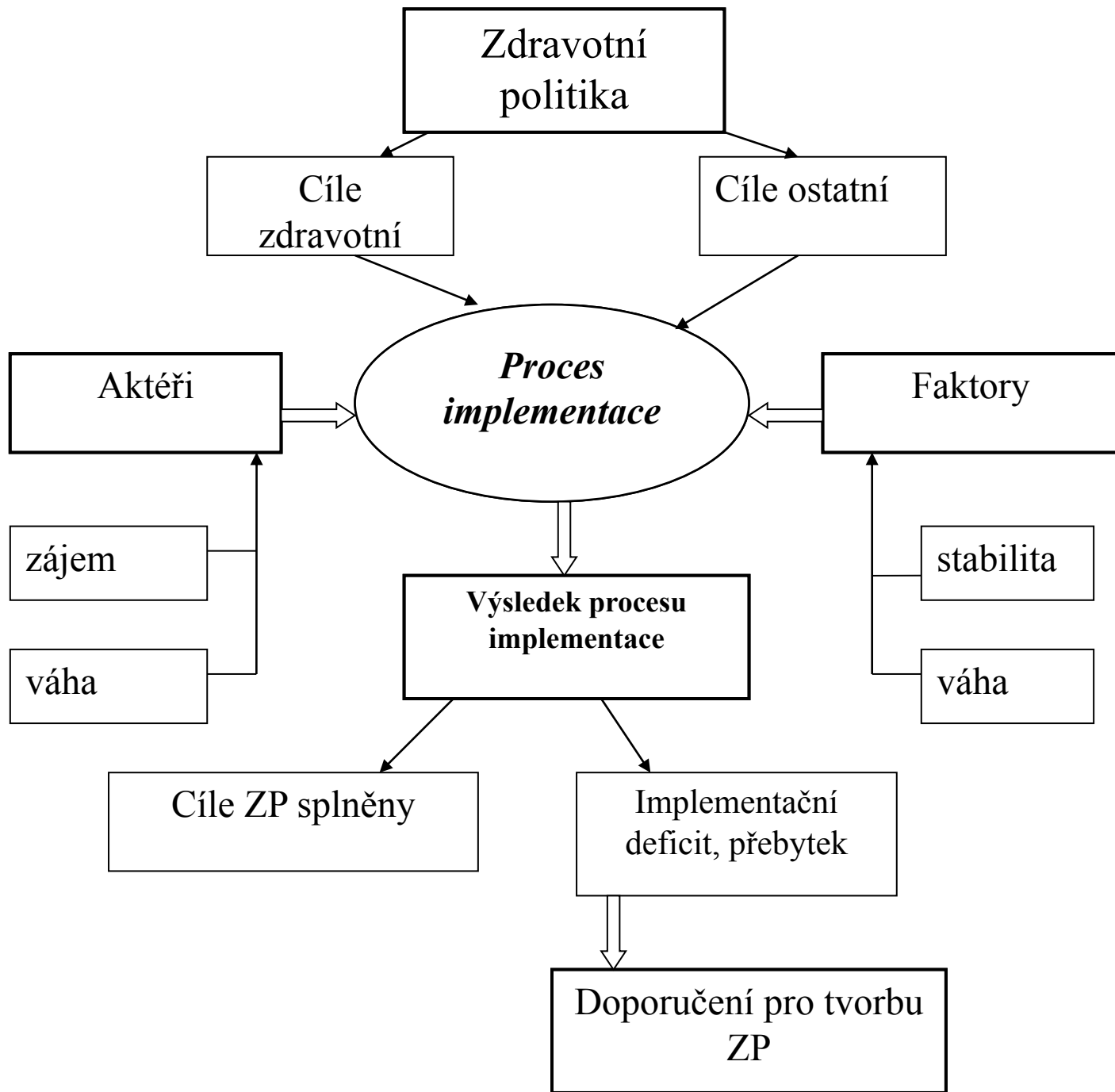
- Potřebujeme znát cíl politiky
 - ideálně SMART
 - Prakticky...
- Výběr nástrojů politiky – různé stupně donucení a regulace
- Výběr varianty řešení
 - Nejlepší... pro koho?

Implementace

- Implementace=realizace=uskutečnění
- Nejtěžší fáze – působí zde mnoho faktorů a různé zájmy aktérů
- Rozdílný pohled na úlohu centra (vlády)
 - Top down
 - Bottom up
 - Syntetizující přístupy

Evaluace, terminace

- Zhodnotit výsledek politiky
 - Prakticky?
- Terminace= ukončení politiky (vyřešení problému)
- Ekonomická evaluace – např.?
- Zhodnocení – komplexní záležitost

Kritika fázového modelu

- nepředstavuje kauzální model;
- neposkytuje jasný základ pro empirické testování hypotéz;
- trpí deskriptivní nepřesností;
- trpí neodmyslitelným „shora-dolů“ (*top-down*) zkreslením;
- nevhodně zdůrazňuje cyklus veřejných politik jako dočasnou jednotku analýzy, protože opomíjí koncept systému mezivládních vazeb;

Politické sítě

- Racionální postup=TPC (fázový model)
- Racionální skupiny...sledují své zájmy.
Boj o prosazování zájmu vede k
neustálým změnám v politice (někdy
nespojitém změnám).... Inkrementalismus
- Proč se něco děje?... Protože to někomu
vyhovuje.... Jak se prosadí zájem?

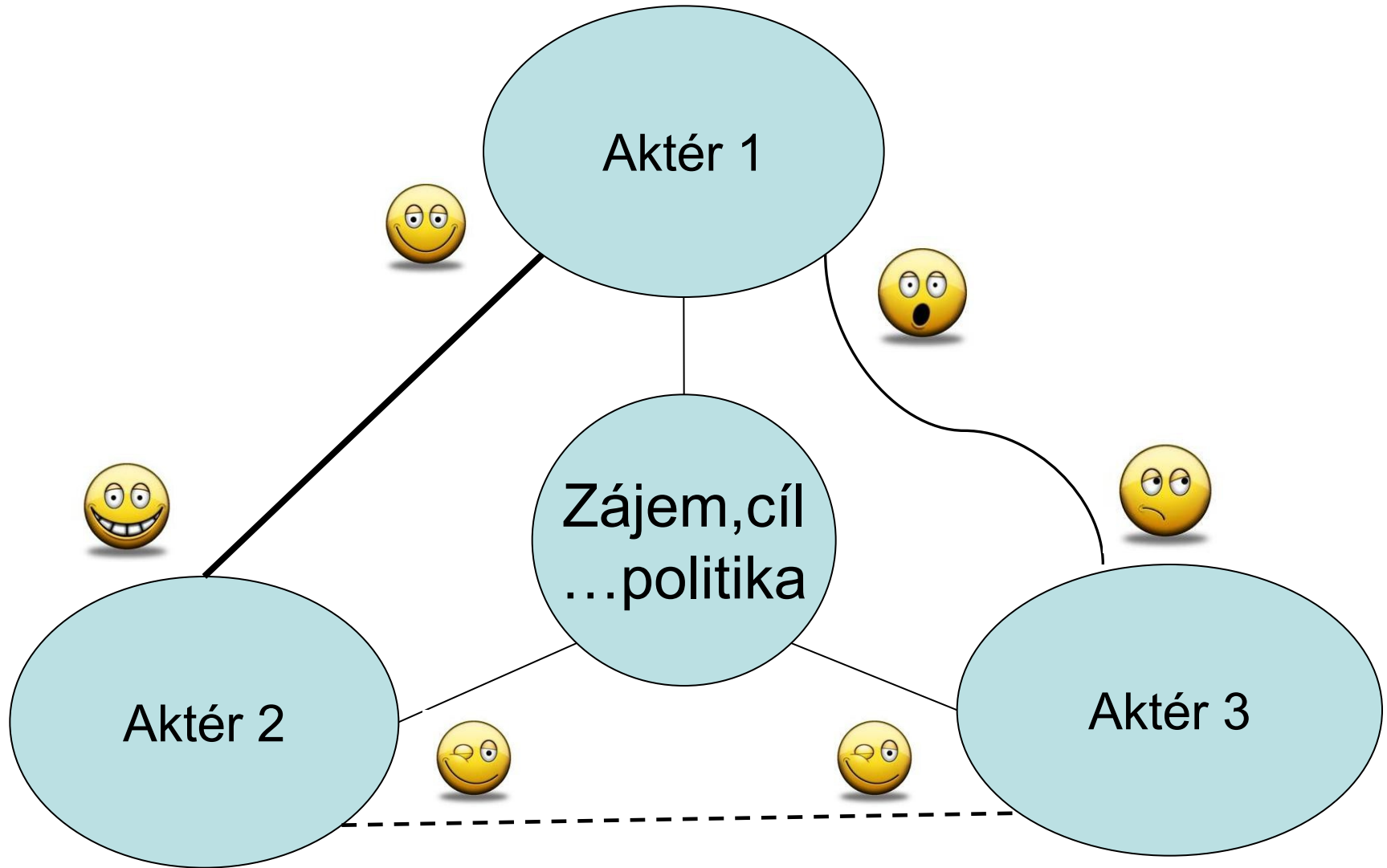
Aktéři politiky

- Aktér – kdokoliv, kdo je zapojen do tvorby a realizace politiky, nebo je účinky politiky dotčen
- Jednotlivec i skupina
- Státní i nestátní
- Zájmové skupiny (podmnožina aktérů x někdy rovnocenný pojem)

Stát a vláda

- Vláda (=stát) – homogenní aktér
- Vláda je součástí státu – homogenní aktér (jednotný vůči okolí včetně dalších složek státu)
- Vláda jako heterogenní aktér – těleso tvořené jednotlivci (stranami)
- Vládnutí – víceúrovňové včetně nadnárodní úrovně

Politické sítě

Koncepce politických sítí

Zúčastnění aktéři (politici, odborníci, úředníci, zájmové skupiny,..) ovlivňují výsledek prostřednictvím vlastního nasazení a angažovanosti, přičemž podléhají vlivu pravidel a postupů.

Z různých kombinací aktérů a pravidel jsou různé výstupy.

Ty jsou ovlivněny:

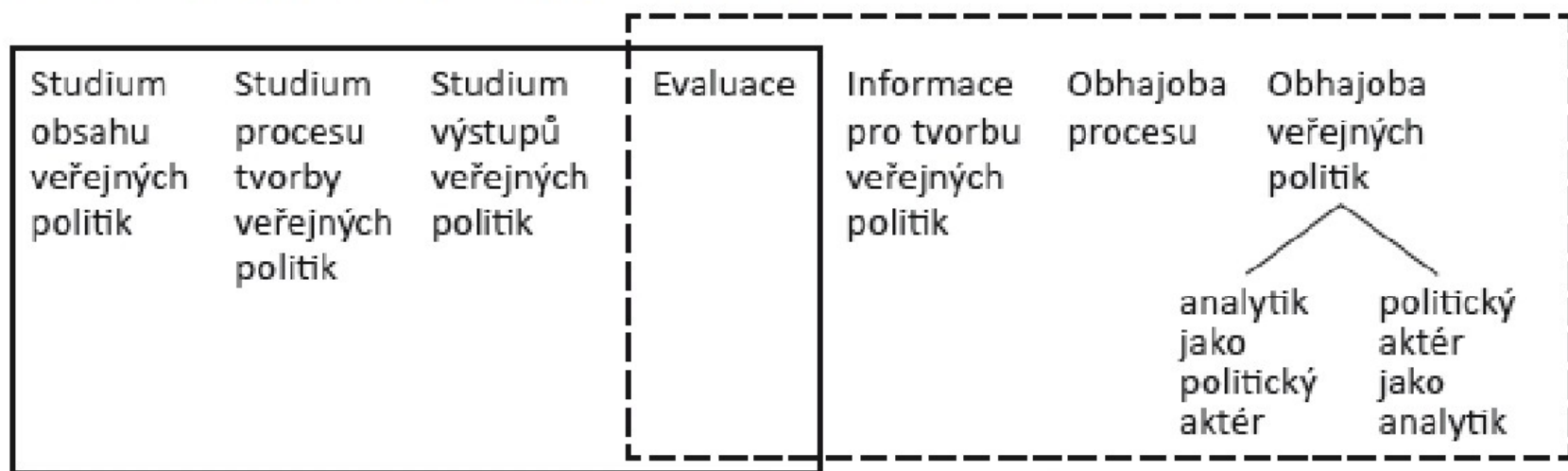
- Sílou vazeb mezi aktéry.
- Stupněm flexibility systému.
- Právním a tržním prostředím.
- Druhem sítě (např. otevřenost x uzavřenost vůči novým aktérům).

Sítě mohou být stabilní i nestabilní. Např. iron triangle – stabilní síť v USA (zájmové skupiny, vládní agentury, kongres)

Analýza politiky

- Co chceme zjistit?
 - Proč se něco (ne)daří
 - Je lepší A nebo B?
 - Proč je lepší A než B?
- Vymezit šířku analýzy a identifikovat omezení dané zúžením problému
- Vybrat metody
- Provést analýzu
- Učinit zjištění
- Formulovat doporučení

Schéma 3.1: Typy tvorby veřejných politik

STUDIUM VEŘEJNÝCH POLITIK
 (Vědění o veřejných politikách
 a procesu veřejných politik)

ANALÝZA VEŘEJNÝCH POLITIK
 (Vědění pro proces tvorby veřejných politik)

Zdroj: Hogwood a Gunn; 1984, s. 29.

postup

- Vymezit šíři problému
 - Určit limity mého řešení (dané omezením šíře)
 - Zjistit co je o problému známo
- Stanovit hlavní a dílčí cíl
- Navrhnout strukturu práce – návaznost na dílčí cíl
 - Určit metody v každé části, zjistit jaká data, zdroje budu potřebovat VERSUS cíl
 - Určit nároky na zpracování
 - Určit vlastní limity (najít někoho kdo umí)

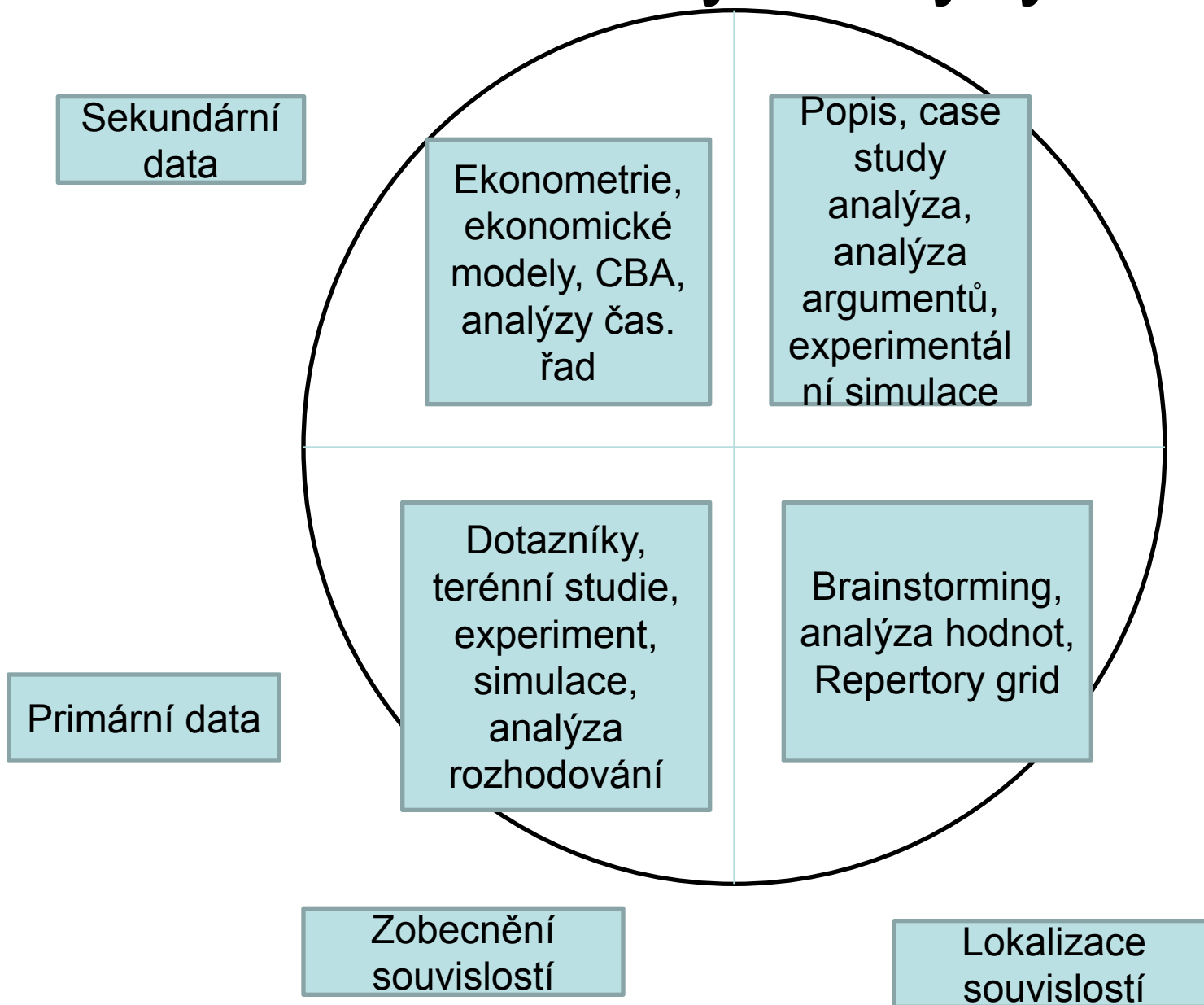

metody

- Analýza a syntéze
- Indukce a dedukce
- Kvalitativní a kvantitativní

- Každá má své výhody a nevýhody, každá má své omezení

Metody analýzy

Literatura

- Povinná
 - Workbook veřejná politika
- Doporučená
 - Fiala, Schubert – Moderní analýza politiky – kpt.1, 3
 - Colebatch – Úvod do policy
 - Veřejná politika – učebnice (IS)

© 2007 Tribune Media Services, Inc. All rights reserved.

6/21

"Honesty may be a good policy, but I'm not convinced it makes financial sense."

Principy VP potřebné pro úspěšnou implementaci - podklad k C1

- Kvalitní formulace cílů a jejich konzistence
- Volba způsobu realizace (Nástroje)
- Kauzalita opatření
- Finanční zdroje (mohou ovlivnit volbu nástroje)
- Podpora klíčových aktérů